



PARASHAT: משפטים

MISJPATIEM

Joods Messiaanse Gemeente 'Beit Nitzachon'
"SJABBAT SJEKALIM"



**“Voor de Glorie van HaSjem, Tot opbouw van de Joods
Messiaanse Gemeenschap, Voor de verwachting van 'Yeshua'
haMelech haMashiach en de verlossing van heel Jisraeel.”**

Parashat: משפטים -- MISJPATIEM

“Sjabbat Sjekaliem”

Parashat Sjevoea – Wekelijkse Schriftlezing

Torah: Sjemot/Exodus: 21:1-24:18
Haftarah: Jeremijahoe/Jeremia 34:8 -3:25-26
B’rit HaChaddasja: Mattay/Mattheus 17:1-11

Speciale maftier (Sjabbat Sjekkaliem): Sjemot/Exodus 30: 11-16

1. Inleiding - Wat is Sjabbat Sjekaliem?

Vandaag is het שבת שקלים - Sjabbat Sjekaliem wat de Sjabbat van de Sjekkel betekent. Deze Sjabbat is een voorbereiding op Poerim. Om die reden valt Sjabbat Sjekaliem altijd op de laatste Sjabbat van de maand Sj’vat. De nieuw maan(d) betreft de maan(d) adar – de maand waarin het Poerimfeest valt. Volgens de Talmoed (Masechet Megillah) gebruikte Haman veel muntstukken (financiën) om zijn plan van uitroeiing uit te kunnen voeren. Onze rabbijnen maken de connectie tussen Poerim en Jom haKippoerim. In beide feesten staat het woord *poer* (noodlot) centraal. Het verschil tussen beide vieringen is de uitwerking van de rechtspraak. Tijdens Poerim wordt de vijand berecht (Haman) en met Jom haKippoerim worden de b’nee Jisraeel berecht. Hoewel Haman zijn (sjekaliem) wilde inzetten om de b’nee Jisraeel te vernietigen keerde het (poer) lot zich tegen hem. Het kostte hem zijn leven!

De speciale lezing die tijdens Sjabbat Sjekaliem gelezen wordt herinnerd ons aan het geven van sjekaliem ten behoeve van de opbouw van de Misjkan. Wij lezen Sjemot/Exodus 30:11-16:

*“Verder sprak HaSjem tot Mosje: Wanneer u het aantal van de b’nee Jisraeel opneemt, volgens hun tellingen, dan moet ieder bij hun telling aan HaSjem een **losgeld** geven voor zijn leven, opdat er bij hun telling geen plaag over hen komt. Dit moeten allen die bij de getelden gaan behoren, geven: een **halve sikkel (sjekel)*1**, gerekend volgens de sikkel (Sjekel) van het heiligdom (de sikkel is twintig gera waard), een **halve sikkel (sjekel)** als een hefoffer voor de Hasjem. Al wie bij de getelden gaat behoren, van twintig jaar oud en daarboven, moet het hefoffer voor HaSjem geven. De rijke mag niet meer en de arme niet minder geven dan een **halve sikkel (sjekel)**, als u het hefoffer voor HaSjem geeft om voor uw leven verzoening te doen. U moet het geld ter verzoening van de b’nee Jisraeel nemen en het bestemmen voor de dienst van de tent van ontmoeting. Het moet een herinnering voor de b’nee Jisraeel zijn voor het aangezicht van HaSjem, om voor uw leven verzoening te doen.” [Sjemot/Exodus 30:11-16 – Herziene Statenvertaling]*

1. De sjekel (vaak vertaald met sikkel) is naam van de munt die men in het oude Israel gebruikte. Het moderne Israel gebruikt wederom de sjekel. Men gebruikte een ijzeren sjekel een bronzen sjekel een zilveren sjekel en een gouden sjekel. Het losgeld voor Sjabbat Sjekaliem (Ex 30:12) betrof de zilveren sjekel.

De halve sjekkels die ten behoeve van de opbouw voor de Misjkan gegeven moesten worden hadden de functie om het aantal van de b'nee Jisraeel vast te stellen. Men gaf de halve sjekel als een *vertegenwoordiger* van zichzelf! De halve sjekel was een plaatsvervanger voor de personen die geteld werden (Targoem Onkels- Sjmot/Exodus 30:12). Arm of rijk gaven alle een halve sjekel. Hieruit kunnen we leren dat wij allen verantwoordelijk zijn voor de opbouw van de Synagoge. Er wordt hier geen onderscheid gemaakt tussen arm of rijk, wij geven alle hetzelfde deel, namelijk een *halve sjekel*. Rav Sjaoel leert ons om te investeren in de gemeenschap:

"En laten we onze vergaderingen niet verlaten zoals de gewoonte van sommigen is, maar elkaar opzoeken vooral omdat jullie zien dat die dag nadert." [Ebraijje/Hebreeën 10:25 - Aramees].

De oproep om elkaar op te zoeken is een oproep tot het brengen van een *korban* (offer) in de vorm van dienstbaarheid naar elkaar. Investeren in de gemeenschap kost iets van jezelf. Dus waarom gaf een ieder een halve sjekel?

Volgen Yitzchok kaye*2 is het opvallend dat HaSjem in Sjmot/Exodus 30:11-16 een halve sjekkel vraagt. Alles wat G-d vroeg voor de opbouw van de Misjkan was compleet/heel en niet half. Er mocht niets incompleets zijn. Yitzchok kaye legt uit dat een Jood zichzelf moet zien als half en niet compleet. Wie is de andere helft? - **HaSjem Tzeva'ot!** Onze ziel is een onderdeel van het G-ddelijke, wij zijn niet van elkaar gescheiden. Wij moeten ons beseffen dat wij half zijn als wij niet accepteren dat onze andere helft HaSjem Tzeva'ot is. Er moet een verlangen in ons zijn om verenigd te worden met de andere helft (G-d). Volgens Yitzchok kaye komt dit verlangen het beste tot uiting als wij aan zelfopoffering doen " *Dat een persoon zijn leven opgeeft ten dienste voor G-d* ". Hier wordt geen onderscheid gemaakt tussen arm, rijk, student, rabbijn, er wordt van ons alle hetzelfde gevraagd. Het ware leven komt van G-d " *waarom zouden wij onszelf daarvan distantieerden* " ? We kunnen onze eigen helft niet een beetje opofferen, nee, we moeten alles opofferen. Het besef dat wij alles krijgen 'geld, gezin, emoties' enz tot bewustwording van G-d moet ons helpen de andere helft eigen te maken. Als wij *alles* niet zouden ontvangen ten behoeve van HaSjem waarvoor/voor wie dan?

מסירת נפש (*mesirat nefesj*)*3 is de term die gebruikt wordt voor de zelfopoffering /zelfverloochening van een mensenleven. Dit houdt in dat een mens zijn/haar leven opgeeft om HaSjem te dienen en in dienst te staan van Hem. Iemand die deze stap maakt wordt gezien als rechtvaardig. Raf Sjaoel (Paulus) heeft zijn leven lang de gemeenten gestimuleerd om מסירת נפש (*mesirat nefesj*) in werking te stellen.

2. Rabbijn Yitzchok Kaye is de stichter en de leidinggevende van Tikvah Counselling. Hij richtte de organisatie op nadat hij ondervond dat er een tekort was aan professionele Joods orthodoxe therapeuten die inzetbaar waren voor de Joodse gemeenschap. In eerste instantie was de organisatie bedoel voor de Joodse gemeenschap. Vanwege het succes en de kwaliteit van de dienstverlening is de dienstverlening nu ook beschikbaar voor de niet Joodse gemeenschap.

3. Letterlijk: het opgeven van de ziel

In Efeze 4 zegt Rav Sjaoel het volgende:

“Beëindig echter het gedrag van eerst; de vroegere mens die door begeerten van dwaling bedorven is. Wees vernieuwd in de geest van jullie verstand. En jullie dienen de nieuwe mens aan te doen die in G-d is geschapen, in rechtvaardigheid en in ware heiligheid.”
[Efesaije/Efeze 4:22-24 – Aramees].

Als wij in dienst staan van de andere helft (Yeshua) geven wij direct ons voorafgaande bestaan op. Ons denken, doen en laten veranderd, en wij worden dienstbaar voor HaSjem. Ons lichaam wordt dan bruikbaar voor G-d en inzetbaar voor zijn doeleinden. Rav Sjaoel zegt hierover het volgende:

“Of weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de Roeach haKodesj, die in u woont en die u ontvangen hebt van G-d, en weet u niet dat u niet van uzelf bent? Je bent gekocht en betaald, dus bewijs G-d eer met je lichaam.” [Korintie’im alef/1 Korintiërs 6:19-20]

Wederom geldt deze opdracht voor ons allen. Ons lichaam moet ingezet worden in het Koninkrijk van HaSjem. Als wij ernaar verlangen om Zijn Koninkrijk te zien groeien, is zelfopoffering/zelfverloochening van ons allen nodig. Slagen doen wij samen door onze gezamenlijke roeping met elkaar te vervullen. Rabbijn Samson Raphael Hirsch zegt het volgende:

‘De gelijkwaardige deelname van alle Mensen symboliseert dat alle Joden moeten delen in het bereiken van nationale doelen, door afstand te doen van zijn zelfzuchtige, persoonlijke belangen omwille van de natie. Degene die dat doet, heeft oneindig veel voordeel, omdat de missie van Israël afhankelijk is van de eenheid van het geheel.’ [Rabbijn Samson Raphael Hirsch, geciteerd in de ArtScroll Stone Edition van de Choemasj]

Wij hebben één roeping die wij allen delen. Dit moet ons samenbinden en gezamenlijk dezelfde weg laten bewandelen. Rav Sjaoel spreekt over ons gezamenlijk doel! In Efeze 4:1-7 kun je lezen wat dit doel inhoudt:

*“Ik (gevangene van onze Meester) **verzoek jullie** daarom, dat jullie lopen zoals het gepast is naar de roeping waarin jullie werden geroepen. In alle zachtaardigheid, rust en met een lange adem en dat jullie elkaar in liefde verduren. En **moedig aan** tot het bewaken van de harmonie van de Roecha (Geest) in de band van vrede. Zodat jullie in één lichaam zouden zijn en in één geest zoals toen jullie werden geroepen tot **één hoop van jullie roeping**. Want er is één Meester Jah, één geloof en één onderdompeling (doop), en één G-d, de Vader van ons allen en over allen, met allen en in ons allen. Aan elk van ons is genade gegeven naar de maat van de gave van de Mesjiecha.”* [Efesaije/Efeze 4:1-7 – Aramees]

- | |
|--|
| <ul style="list-style-type: none">- Één Meester Jah- Één Geloof- Één Tevila (onderdompeling)- Één G-d |
|--|

Rav Sjael strekte zich uit om de éénheid onder gelovige in Mashiach te stimuleren. Door éénheid in belijdenis zullen wij sneller tot ons gezamenlijk doel komen, namelijk het bouwen aan het Huis (Misjkan) van G-d (Ex 30:11-16). Dit kunnen wij bereiken als wij מסירה נפש (*mesirat nefesj*) toepassen in ons leven.

2. Poerim - De *mesirat nefesj* van Esther

Sjabbat Sjekaliem is de voorbereiding op Poeriem. De zilveren sjekel die men moest inleveren diende als een middel om de Misjkan op te bouwen en het diende als een systeem om het aantal van de b'nee Jisraeel te tellen. Allen presenteerde zij de halve sjekel, enkel door G-d konden zij compleet (een hele sjekel) worden.

Het offersysteem bestond uit het brengen van offers op het altaar. Men offerde het dier maar feitelijk offerde men zichzelf' het dier stierf i.p.v de mens. Het brengen van een dierlijk offer moest de mens laten beseffen dat er zonder het opofferen van zichzelf geen geldig offer gebracht werd. Een offer moest uit liefde gebracht worden, zonder de אהבה - *ahava* - (liefde) had het offer weinig effect. Rabbijn Sacks zegt het volgende over het brengen van offers:

"Wat was dan een offer in het Jodendom en waarom blijft het belangrijk, althans als een idee, zelfs vandaag? Het eenvoudigste antwoord - hoewel het de details van de verschillende soorten offers niet verklaart - is dit de kern: we houden ervan dat we bereid zijn offers te brengen . Dat is waarom, 'toen zij een natie waren van boeren en herders', de Israëlieten hun liefde voor God toonden door Hem een symbolisch geschenken te geven. Deze geschenken bestonden uit hun kudde, hun koren en hun vruchten; dat wil zeggen, hun levensonderhoud. Liefhebben is danken. Liefhebben is een offer willen brengen aan de Geliefde. Liefhebben is geven. Opoffering is het tonen van liefde"

[<http://rabbisacks.org/understanding-sacrifice-tzav-5776/>]

אהב - *ahav*⁴ - is de wortel van אהבה - *ahavah*. Beide woorden kunnen betekenen liefhebben, geliefde (vriend) of liefde. אהבה - *ahavah* - is gekoppeld aan relaties en niet aan voorwerpen. De relaties tussen G-d en mens en tussen mens en mens produceren אהבה - *ahavah*. Yeshua leert ons dat zelfopoffering de grootste daad van liefde is die een mens kan brengen. Hij zeg in Jochanan 15:12-13 het volgende:

"Dit is mijn gebod: dat jullie elkaar liefhebben, zoals ik jullie heb liefgehad. Liefde die groter is dan dit, bestaat niet: dat een mens zijn leven voor zijn vrienden aflegt."

[Jochanan/Johannes 15:12-13 - Aramees]

Koningin Esther is een voorbeeld van iemand die מסירה נפש (*mesirat nefesj*) toepaste in haar leven. Zij heeft haar leven opgeofferd voor haar volk. Haar identiteit moest verborgen blijven voor haar omgeving, daardoor kon zij (net als Joseef) als de bron tot verlossing zijn voor haar volk. Esther trad met gevaar voor eigen leven naar voren en liet weten dat zij onderdeel was van het joodse volk. Ook toonde zij aan dat haar volk uitgemoord dreigde te worden. Zijn verzocht koning Achasjverosj om recht te spreken.

4. הָב (Hav) is het eerste woord wat wij terug lezen in het woord אהב - *ahav* - en dit betekent 'geven'.

*“Toen de koning met Haman gekomen was om met koningin Esther te drinken, zei de koning ook op de tweede dag bij het drinken van de wijn tegen Esther: Wat is uw vraag, koningin Esther? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk. Toen antwoordde koningin Esther en zei: Als ik genade in uw ogen heb gevonden, koning, en als het de koning goeddunkt, dat men mij dan op mijn vraag mijn leven zal geven, en op mijn verzoek het leven van mijn volk. Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, om te worden weggevoagd, gedood en omgebracht. Zouden wij als slaven en als slavinnen verkocht zijn, dan zou ik hebben gezwegen, **hoewel ook dan de tegenstander de schade voor de koning zeker niet zou kunnen vergoeden.** Toen sprak koning Ahasjverosj en zei tegen koningin Esther: Wie is hij en waar is hij die zijn hart vervuld heeft om zo te handelen? Esther zei: De man, de tegenstander en vijand, is deze slechte Haman. Toen werd Haman door angst overvallen in de tegenwoordigheid van de koning en de koningin. Woedend stond de koning op van het drinken van de wijn en ging naar de tuin van het paleis. **Haman bleef staan om bij koningin Esther voor zijn leven te smeken, want hij zag dat bij de koning het onheil over hem ten volle besloten was.**” [Megillat Esther 7:1-7]*

Commentaar van Rasjie op vers 7 luid als volgt:

“ Want hij zag dat bij de koning het onheil over hem ten volle besloten was – Hij begreep dat de koning al over zijn lot beslist had.”

Het - פִּיר (poer) werd direct op Haman geworpen. Hij werd door de koning berecht met de dood. Volgens Rasjie wist Haman dat hij reeds berecht was door de koning Ahasjverosj en de Hemelse Koning (Mean Loëez). Met gevaar voor eigen leven suggereerde Esther dat Ahasjverosj gestraft zou worden als hij niet zou ingrijpen in deze bedreigende situatie. Vers 4 zegt: *“hoewel ook dan de tegenstander de schade voor de koning zeker niet zou kunnen vergoeden.”* Volgens Mean Loëez, Alsich was deze straf nog zwaarder dan het lijden van Joodse volk.

Degene die wil blijven leven moet bereid zijn het leven los te laten. Leven en ziel zijn in het Hebreeuws hetzelfde woord נפש (nefesj). Yeshua haMashiach zegt het volgende aangaande נפש - מסירת נפש (mesirat nefesj):

“Want wie zijn leven wil redden, verliest het, maar wie zijn leven om mij zou verliezen, redt het.” [Loekas/Lukas 9:24 – Aramees]

נפש - מסירת נפש (mesirat nefesj), “het opgeven van de נפש ziel/leven” omwille van het hogere doel is een reden waarom het joodse volk nog bestaat. Alle grote personen in de Tanach hebben d.m.v het testen van hun geloof en נפש - מסירת נפש (mesirat nefesj), het hoofddoel bereikt. Niemand werd daarvoor uitgezonderd. Koningen (David), Profeten (Danieel), enz van een ieder werdt hetzelfde gevraagd. De halve sjekel werdt aangevuld door HaSjem zelf, waardoor het nut had om te lijden en de ziel op te geven. Yeshua zelf gaf zijn ziel op voor ons door ons te dienen, hij is ons ultieme voorbeeld! Door te dienen (vernederen/zelfverloochening) wordt je verhoogd (Ja’akov/Jakobus 4:6-7).

*“Zoals de Mensenzoon niet is gekomen om bediend te worden, maar om te dienen en zichzelf te geven als een verlossing voor velen.” [Mattay/Mattheus 20:28 – Aramees]*5*

3.Rechtspreken - Misjpatiem

In de lezing van deze week wordt er gesproken over het recht van een slaaf. De slaaf mocht na zes jaren van dienstbaarheid als vrij man vertrekken.

*“Dit zijn de (מִשְׁפָּטִים – misjpatiem) bepalingen die u hun moet voorhouden. Wanneer u een Hebreeuwse slaaf koopt, moet hij zes jaar dienen, maar in het zevende mag hij zonder te betalen als vrij man vertrekken. Als hij alleen gekomen is, moet hij alleen vertrekken, en als hij getrouwd is, mag zijn vrouw met hem vertrekken. Als zijn meester hem een vrouw gegeven heeft en zij zonen of dochters bij hem gebaar heeft, dan zal de vrouw met haar kinderen aan haar meester blijven toebehoren en moet hijzelf alleen vertrekken. Maar als de slaaf nadrukkelijk zegt: **Ik heb mijn meester, mijn vrouw en mijn kinderen lief, ik wil niet als vrij man vertrekken, dan moet zijn meester hem bij de rechters brengen. Hij moet hem bij de deur of de deurpost brengen. Zijn meester moet dan met een priem zijn oor doorboren. Zo zal hij hem voor eeuwig dienen.**” [Sjemot/Exodus 21:1-6]*

מִשְׁפָּטִים – misjpatiem*6 komt van het woord שָׁפַט (safat) wat oordelen betekent. Het oordeel van HaSjem over een slaaf is dat hij de keuze heeft als vrij man te leven of de eeuwig (vrijwillig) verbonden te zijn aan zijn meester. Over welke slaven spreekt [Sjemot 21:1-6]? Volgens Rasjie spreekt dit tekstgedeelte over een Hebreeuwse slaaf, en niet over een heidense slaaf. De Hebreeuwse slaaf werdt na zes jaar de vrijheid aangeboden (D'variem 15:12), hij mocht gaan zonder te betalen. Uit eigen vrije keus mocht hij ervoor kiezen de vrijheid te aanvaarden een עֶבֶד (dienaar) te blijven van zijn meester of de vrijheid te aanvaarden zonder zijn meester. Volgens Rasjie heeft deze keuze te maken met de opdracht die in Wajikra 25:39-40 staat:

“ En wanneer uw broeder bij u in armoede raakt en zich aan u verkocht heeft, dan mag u hem geen slavenarbeid laten verrichten. Als een dagloner, als een bijwoner moet hij bij u zijn. Tot het jubeljaar is hij bij u in dienst. ” Rasjie legt uit dat wanneer iemand zich vrijwillig verhuurd om zijn schulden af te lossen hij ook vrijwillig mag kiezen om zich voor eeuwig te verbinden aan zijn meester. Iemand die dit doet is geen slaaf maar een עֶבֶד (dienaar). Deze keuze werdt bevestigd door een officiële rechtszaak.

Een עֶבֶד (eved) is iets anders als een slaaf. Rav Sjaoel noemt zichzelf in het Aramese Nieuwe Testament een dienaar van Mashiach.

*“Pawlos, een bediende*7 van Yeshua Mesjiecha, geroepene en gezant, afgescheiden voor het goede nieuws van Eloha,” [Romaije/Romeinen 1:1 – Aramees]*

5. "Wie zich vernedert, Elohim zal hem verhogen - wie zich verhoogt, Elohim zal hem vernederen." [Talmoed Bavli - Eroevin 13b]

6. De Septuaginta zegt 'statuten'.

7. עֶבְדָּא (avdah) is het Aramese woord dat Paulus (Sjaoel) gebruikt voor dienaar. Avdah is de Arameese variant van het Hebreeuwse Eved.

Hoewel de Griekse tekst het woord **δούλος** (doulos) gebruikt (wat slaaf betekent), hersteld de Aramese tekst zijn ware betekenis namelijk "עֲבָדָא -dienaar". Het dienen is een doel waar wij allen voor geroepen zijn. Als ons lichaam een Tempel voor de Roeach haKodesj is moeten wij ons beseffen dat wij de עֲבָדָא (eved) – dienaar – zijn. Wij behoren uit vrije wil de keuze te maken om משירת נפש (*mesirat nefesj*) – het opgeven/verloochenen van onze ziel – in werking te zetten. Leven wij voor onze meester of voor onszelf? Beide keuzen hebben consequenties!

Rechtspreken over iemands leven kan alleen als je het hogere doel voor ogen hebt. Niemand is hoger als de ander "wij allen zijn de halve sjekel". Yeshua leert ons dat wij allen broeders zijn.

"Maar laat je niet rabbí noemen, want één is jullie Rabbí, maar jullie allen zijn broeders." [Mattay/Matteüs 23:8 – Aramees]"

De Misjna laat ons weten dat heerszucht iets is om te haten. Een mens die over een ander heerst beseft niet dat hij een halve sjekel is.

"Sjemaijah was het gewend om te zeggen: Houdt van arbeid. **Haat heerszucht**, en neem jezelf niet mee naar de kennis van de regeerders." [Misjna Pirké Avot 1:10]"

Als wij **rechtspreken** over de ander moeten wij spreken vanuit de autoriteit van G-d. Ook moeten wij kijken naar de ander als עֲבָדָא (dienaar) en wij mogen geen slaaf van de ander maken. Wij allen zijn broeders, heerszucht is niet van G-d. Sjimón Keefa (Petrus) zegt dat de woorden die wij spreken woorden van Hasjem moeten zijn (1 Keefa/Petrus 4:11). Rabbi Sjimón (zohar) geeft commentaar op Tehilliem /Psalmen 149:6: "G-ds lofzangen klinken uit hun mond, een tweesnijdend zwaard is in hun hand." Rabbi Sjimón zegt:

"De **Jod Hej Vav Hej** (naam van G-d) is de top van het zwaard en omvat onze lippen. De vav van **Jod Hej Vav Hej** is als de tong van het zwaard. De Hej's van **Jod Hej Vav Hej** zijn als de randen van onze lippen. En uiteraard is de naam van onze Meester de Sjechiena, die door onze mond spreekt.*8" [Zohar – Misjpatiem 398 – The Kabbalah Centre International]

Het zwaard die wij ontvangen hebben zijn de woorden van HaShem in onze mond. Rechtspraak moet overeenkomen met woorden van de Sjechiena (G-ds aanwezigheid). De woorden uit de zohar gaan over het verbreken van een eed, door de woorden van Hasjem (**Jod Hej Vav Hej**) uit te spreken. Alleen door woorden van **Jod Hej Vav Hej** kunnen wij de ander goed berechten. Als wij bereid zijn onze halve sjekel heel te laten worden door G-d (de andere helft) zijn wij in staat om broeders van elkaar en dienaren van G-d en mensen te zijn.

שָׁבַת שְׁלוֹמִים
Sjabbat Sjalom
Rabbi Daniel Prins

8. Efeze 6: 17 "..... en neem de dolk van de Geest wat het woord van G-d is."